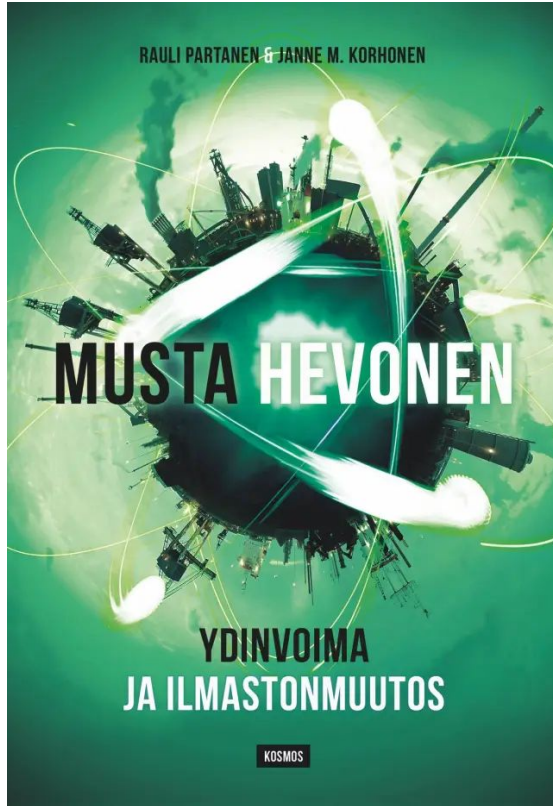

Oikeudenmukainen siirtymä on Suomen suuri mahdollisuus

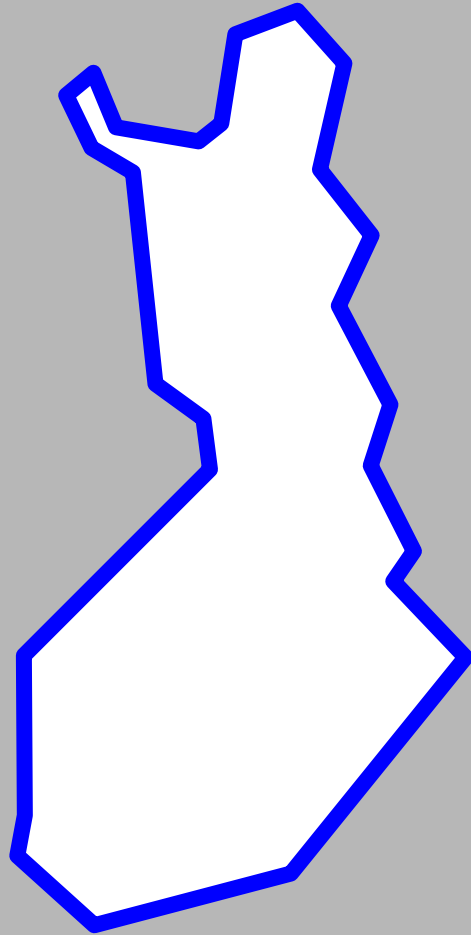
Janne M. Korhonen

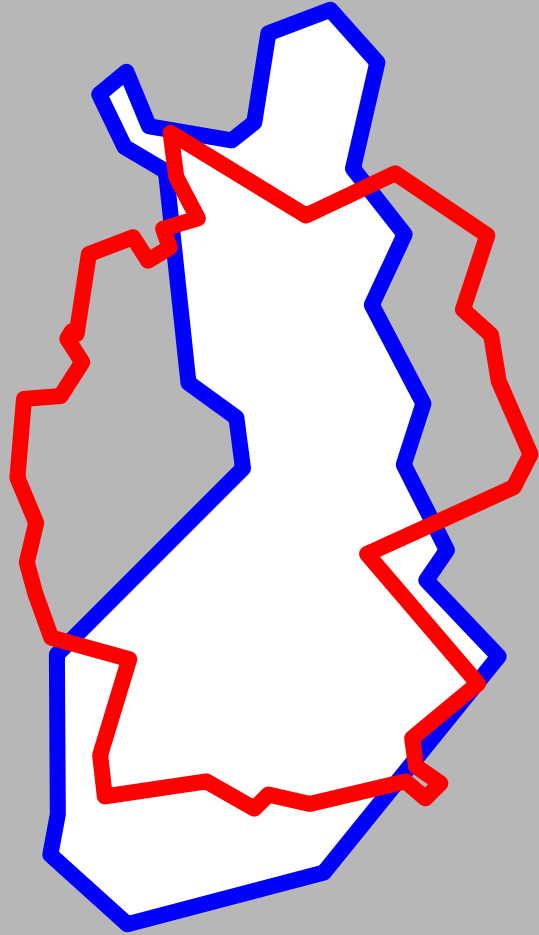
janne.korhonen@sorsafoundation.fi

MINÄ

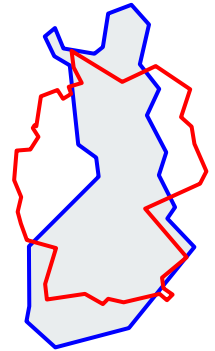
- Janne M. Korhonen, DI, FT
- Tuotekehitystöitä 2007–2010
- Energiajupinoissa v. 2010
- Muutama kirjakin
- 15.2. alkaen Sorsa-säätiön oikeudenmukaisen siirtymän asiantuntijana
- Tulossa mm. katsaus energiajärjestelmän tulevaisuuteen
- Täällä tutkijana, mutta mielipiteet ovat samat

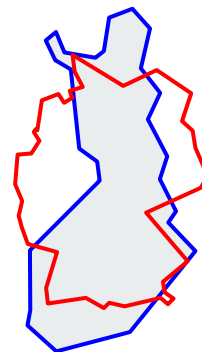
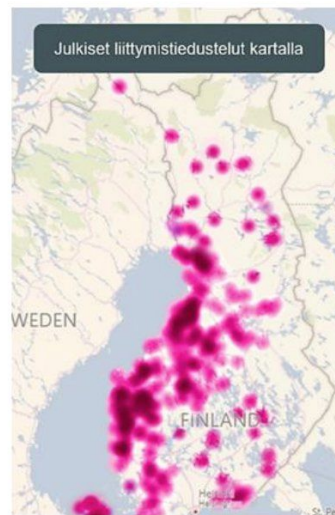
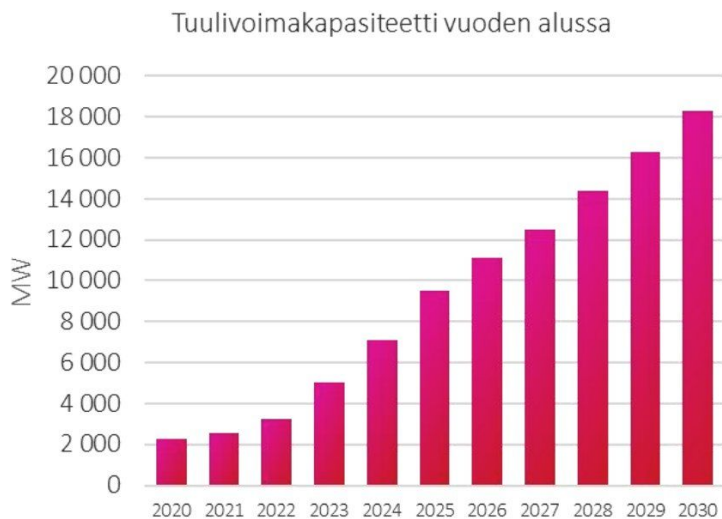
TUULISÄHKÖ HOUKUTTAA SUOMEEN

- Saksassa nyt n. 65 GW maatuulivoimaa, suunnitelmat 100 GW
- Suomessa nyt n. 6 GW maatuulivoimaa
- Suomen pinta-ala 94 % Saksan pinta-alasta, asukasluku 6,7 % Saksan asukasluvusta

TUULISÄHKÖ HOUKUTTAA SUOMEEN

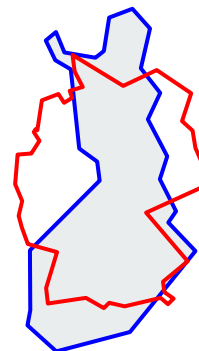
- Saksassa nyt n. 65 GW maatuulivoimaa, suunnitelmat 100 GW
- Suomessa nyt n. 6 GW maatuulivoimaa
- Suomen pinta-ala 94 % Saksan pinta-alasta, asukasluku 6,7 % Saksan asukasluvusta

Kuva 2: Tuulivoimakapasiteetin ennustettu kehitys 2020-luvulla ja Kuva 3: Tuulivoiman julkiset liittymistiedustelut kartalla. Lähde: Fingrid Oyj

TUULISÄHKÖ HOUKUTTAA SUOMEEN

- Saksassa nyt n. 65 GW maatuulivoimaa, suunnitelmat 100 GW
- Suomessa nyt n. 6 GW maatuulivoimaa
- Suomen pinta-ala 94 % Saksan pinta-ala, asukasluku 6,7 % Saksan asukasluvusta
- Suomessa
  - + Iso maa- ja merituulivoimapotentialiaali
  - + Erinomainen maan sisäinen siirtoverkko
  - + Paranevat yhteydet Skandinavian vesivoimaan
  - + Ydinvoimaa
  - + Biomassaa
  - + Mineraaleja
  - + Koulutettua, halpaa työvoimaa
  - + Puhdasta, viileää vettä
  - + Hukkalämmöstä jopa maksetaan
  - + Vakaa sijoitusympäristö (?)
  - + Kunnianhimoiset ilmastotavoitteet (?)
  - + Poliittinen tahtotila (?)

TUULISÄHKÖ HOUKUTTAA SUOMEEN

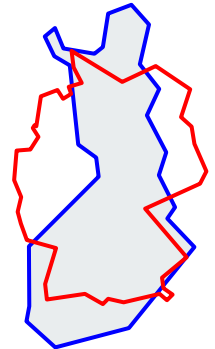
- Saksassa nyt n. 65 GW maatuulivoimaa, suunnitelmat 100 GW
- Suomessa nyt n. 6 GW maatuulivoimaa
- Suomen pinta-ala 94 % Saksan pinta-alasta, asukasluku 6,7 % Saksan asukasluvusta
- Suomessa
  - + Iso maa- ja merituulivoimapotentialiaali
  - + Erinomainen maan sisäinen siirtoverkko
  - + Paranevat yhteydet Skandinavian vesivoimaan
  - + Ydinvoimaa
  - + Biomassaa
  - + Mineraaleja
  - + Koulutettua, halpaa työvoimaa
  - + Puhdasta, viileää vettä
  - + Hukkalämmöstä jopa maksetaan
  - + Vakaa sijoitusympäristö (?)
  - + Kunnianhimoiset ilmastotavoitteet (?)
  - + Poliittinen tahtotila (?)

Halpa sähkö, korkea käyttöaste

Raaka-aineita ja tekijöitä

Halpa jäähdytys

Hyvä sijoittaa (?)

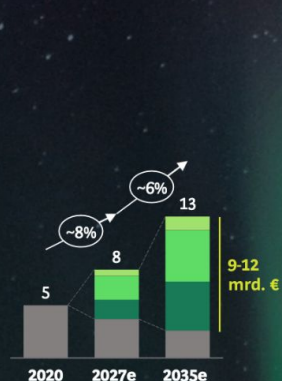
Boston Consulting Group 2/2023

Huainnollistava

Keihäänkärkien kokonaisvientipotentiaali 85-100 mrd. euroa vuonna 2035

Nettoposiitiivien asuminen

Suomen vienti, miljardia EUR

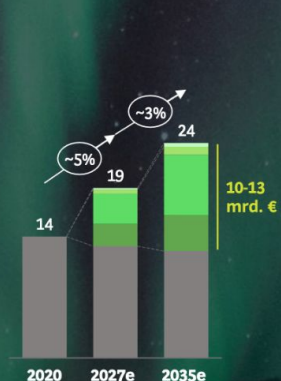
- Kysyntäjoustopuujärjestelmät (-10%)
- Puurakentaminen (-10%)
- Hiihlineutraali asuminen (-20%)
- Perinteinen vienti (2-5%)
(puutuotteet, sähkö- ja LVI-ratkaisut, puhelin- ja infopalvelut, sähköverkostot)

(XX% = CAGR 2020-2035)

Lähde: Tilastokeskus; OEC; BCG-analyysi

Biopohjaiset tuotteet ja materiaalit

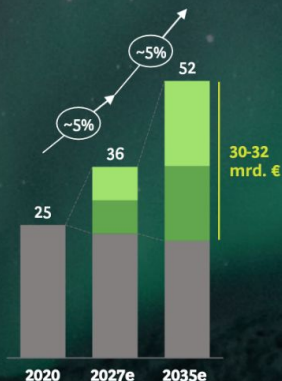
Suomen vienti, miljardia EUR

- Biomateriaalit (autot & ilmailu) (-10%)
- Nettoposiitiiviset tekstiilit (-10%)
- Biopohjaiset kemikaalit (-10%)
- Kiertotalouden mukaiset kuluttajatuotteet ja pakkaukset (-5%)
- Perinteinen vienti (1-4%)
(sella ja paperi, tekstiilit, lentokoneet ja ajoneuvot osat/rungot, kemialliset tuotteet)

Dekarbonisaatio-tekniologia ja -palvelut

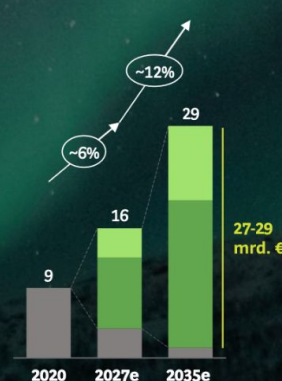
Suomen vienti, miljardia EUR

- Dekarbonisaatiotekniologia (-10%)
- Dekarbonisaatiopalvelut (-15%)
- Perinteinen vienti (3-6%)
(koneet, tekniset palvelut)

Kiertotalouden akut ja vihreät metallit

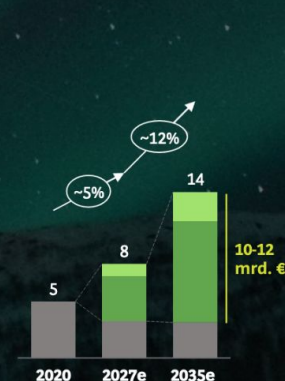
Suomen vienti, miljardia EUR

- Vihreä teräs (-15%)
- Kiertotalouden akut (-20%)
- Perinteinen vienti (3-4%)
(rauta ja teräs, muut perusmetallit, mineraalit)

Vihreää vetyä hyödyntävät ratkaisut

Suomen vienti, miljardia EUR

- Vaihtoehtoiset proteiinit (-20%)
- Vihreät lannoitteet sekä polttoaineet lento- ja laivaliikenteeseen (-15%)
- Perinteinen vienti (3-7%)
(jalostettu öljy, lannoitteet, eläinperäiset elintarvikkeet)

The green transition is one of the biggest drivers for change during the on-going and coming decades. Globally, it is estimated that the required climate-aligned investments will total between \$100 trillion and \$150 trillion by 2050, representing **an average of \$3 trillion to \$5 trillion per year.**¹ Switching to renewable energy will not be enough to reach the 1.5°C target set by the Paris Agreement – a reduction in energy demand is also needed.⁴ In addition, the loss of biodiversity in marine, freshwater, and terrestrial ecosystems sets further limitations on future demand. The required change is reinforced by an unprecedented amount of new regulation, with the EU leading the way, including an extended energy trading scheme and more stringent requirements for energy efficiency.

The rules of the game are fundamentally changing for companies across value chains. Companies must rapidly adapt and future-proof their businesses for a new era in which an increasing amount of goods and services must be produced using fewer resources and less energy, and value creation maximized within the planetary boundaries. Across all major value chains, demand for green solutions will grow, ranging from more sustainable and circular raw materials to net-zero production

**“Käymme veristä
kisaan”**

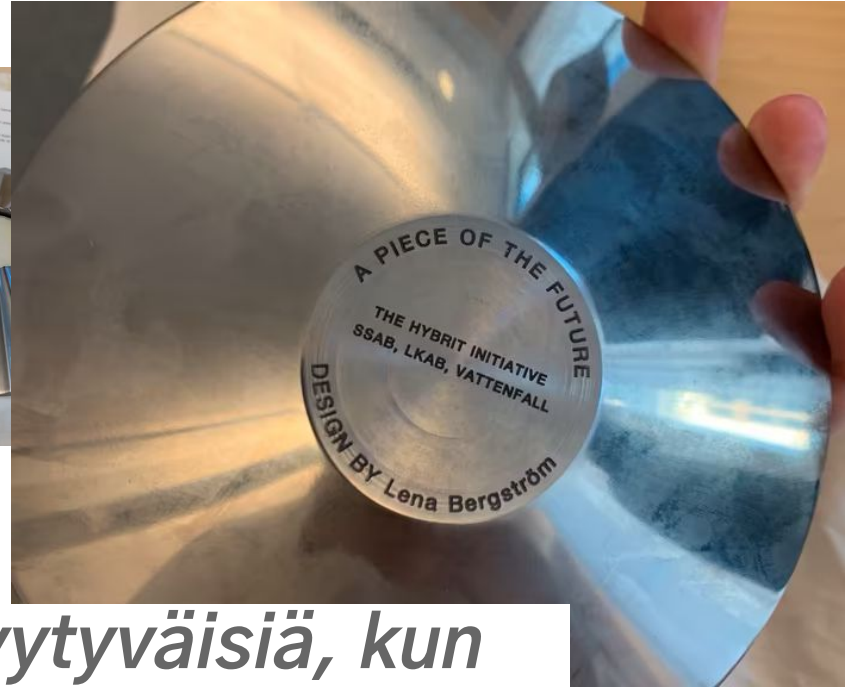
PM Anderssonin viemiset Bidenille 2022

PM Anderssonin viemiset Bidenille 2022

PM Anderssonin viemiset Bidenille 2022

“Suomessa ollaan liian tyytyväisiä, kun vaan saadaan jotakin”

Odottelemmeko näkymätöntä kättä?

“Suomessa ollaan liian tyytyväisiä, kun vaan saadaan jotakin”

TUULISÄHKÖ HOUKUTTAA SUOMEEN

- Saksassa nyt n. 65 GW maatuulivoimaa, suunnitelmat 100 GW
- Suomessa nyt n. 6 GW maatuulivoimaa
- Suomen pinta-ala 94 % Saksan pinta-alasta, asukasluku 6,7 % Saksan asukasluvusta
- Suomessa

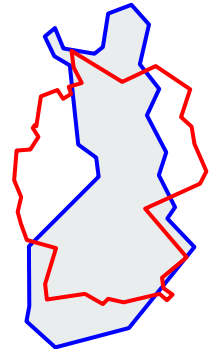
- + Iso maa- ja merituulivoimapotentialiaali
- + Erinomainen maan sisäinen siirtoverkko
- + Paranevat yhteydet Skandinavian vesivoimaan
- + Ydinvoimaa
- + Biomassaa
- + Mineraaleja
- + Koulutettua, halpaa työvoimaa
- + Puhdasta, viileää vettä
- + Hukkalämmöstä jopa maksetaan
- + Vakaa sijoitusympäristö (?)
- + Kunnianhimoiset ilmastotavoitteet (?)
- + Poliittinen tahtotila (?)
- Heikosti alkuvaiheen riski/siemenrahaa
- Teollisuuspolitiikkaa “ei oikeastaan ole”
- Investointien houkuttelu hajanaista ja passiivista
- Vihreän teollisuuden klusterit vasta alkuvaiheessa vrt. mm. Ruotsi
- Kunnianhimon vähäisyys
- Vihreän siirtymän vähättely

Halpa sähkö, korkea käyttöaste

Raaka-aineita ja tekijöitä

Halpa jäähdytys

Hyvä sijoittaa (?)

TUULISÄHKÖ HOUKUTTAA SUOMEEN

- Saksassa nyt n. 65 GW maatuulivoimaa, suunnitelmat 100 GW
- Suomessa nyt n. 6 GW maatuulivoimaa
- Suomen pinta-ala 94 % Saksan pinta-alasta, asukasluku 6,7 % Saksan asukasluvusta
- Suomessa

- + Iso maa- ja merituulivoimapotentialiaali
- + Erinomainen maan sisäinen siirtoverkko
- + Paranevat yhteydet Skandinavian vesivoimaan
- + Ydinvoimaa
- + Biomassaa
- + Mineraaleja
- + Koulutettua, halpaa työvoimaa
- + Puhdasta, viileää vettä
- + Hukkalämmöstä jopa maksetaan
- + Vakaa sijoitusympäristö (?)
- + Kunnianhimoiset ilmastotavoitteet (?)
- + Poliittinen tahtotila (?)

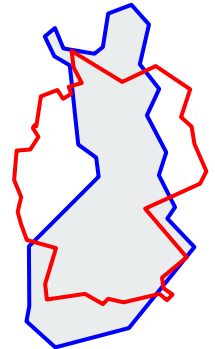
- Heikosti alkuvaiheen riski/siemenrahaa
- Teollisuuspolitiikkaa “ei oikeastaan ole”
- Investointien houkuttelu hajanaista ja passiivista
- Vihreän teollisuuden klusterit vasta alkuvaiheessa vrt. mm. Ruotsi
- Kunnianhimon vähäisyys
- Vihreän siirtymän vähättely

Halpa sähkö, korkea käyttöaste

Raaka-aineita ja tekijöitä

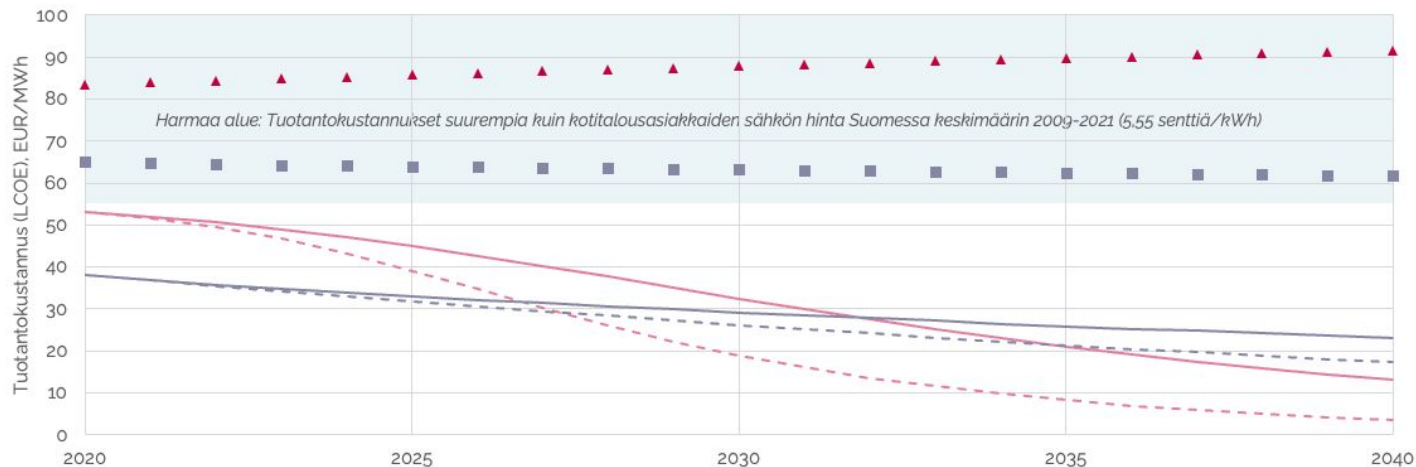
Halpa jäähdytys

Hyvä sijoittaa (?)

POHJOLAN KILPAILUETU HUPENEE AJAN MYÖTÄ

Arvio hintakehityksestä asennusten määrän kasvaessa

- - - Aurinkosähkö, optimistinen, oppimiskäyrä 19,85 %, asennusten kasvu 70 %
- Aurinkosähkö, varovainen, oppimiskäyrä 19,85 %, asennusten kasvu 35 %
- - - Tuuli, optimistinen, oppimiskäyrä 12,55 %, asennusten kasvu 24 %
- Tuuli, historiallinen, oppimiskäyrä 12,55 %, asennusten kasvu 12 %
- Biosähkö, oppimiskäyrä 3,4 %, asennusten kasvu 2 %
- ▲ Ydinvoima, perusura, oppimiskäyrä -15 %, asennusten kasvu 0 %

Lähteet: Oppimiskäyrä: Way ym. (2022). Hinnat: IEA, Bloomberg, TEM (2019), omat laskelmat (2023). Sähkön hinta: Tilastokeskus.

Kalevi Sorsa -säätio

~~VIHREÄ SIIRTYMÄ~~
VÄISTÄMÄTÖN
SIIRTYMÄ

ERÄÄN SKENAARION PÄÄTAPAHTUMAT

+1 v	+5 v	+10 v	+15 v	+20 v	+25 v	+30 v
Ei uutta hiilivoimaa	Ei uutta fossiilista lämpöä	Uudet talot nettonolla-valmiita	Suurin osa kodinkoneista A-energia-luokkaa	Rakennuskannasta väh. 50 % nettonolla-valmiita	Lämpöpumput 50 % maailman lämmöstä	Rakennuskannasta yli 85 % nettonolla-valmiita
		Uusista autoista 60 % sähköautoja	Uusista rekoista 50 % sähkörekoja	Lentopolttoaineista 50 % vähäpääst.		Teollisuustuotannosta yli 90 % vähäpääst.
		Suurin osa vihreistä tekniikoista demonstroitu	Kaikki teollisuusmoottorit A-energia-luokkaa	Raskaasta teollisuudesta 90 % vanhenee		Lähes 70 % maailman sähköstä tuulta ja aurinkoa
		Tuulta ja aurinkoa asennetaan 1020 GW	Nettonolla sähkö teollisuusmaissa	Hiili- ja öljyvoima lopetetaan		

IEA Net Zero 2050

2021

2025

2030

2035

2040

2045

2050

Ei uutta
hiilivoimaa

Ei uutta
fossiilista
lämpöä

Uudet talot
nettonolla-
valmiita

Suurin osa
kodinkoneista
A-energia-
luokkaa

Rakennus-
kannasta väh.
50 %
nettonolla-
valmiita

Lämpöpumput
50 %
maailman
lämmöstä

Rakennus-
kannasta
yli 85 %
nettonolla-
valmiita

Uusista autoista
60 %
sähköautoja

Uusista rekoista
50 %
sähkörekoja

Lentopoltto-
aineista 50 %
vähäpääst.

Teollisuus-
tuotannosta yli
90 %
vähäpääst.

Suurin osa
vihreistä
tekniikoista
demonstroitu

Kaikki
teollisuus-
moottorit A-
energia-
luokkaa

Raskaasta
teollisuudesta
90 %
vanhenee

Lähes 70 %
maailman
sähköstä tuulta
ja aurinkoa

Tuulta ja
aurinkoa
asennetaan
1020 GW

Nettonolla
sähkö
teollisuus-
maissa

Hiili- ja
öljyvoima
lopetetaan

HUOM.
AURINKOPANEELIEN
TUOTANTOTAVOITE
2030 VOI YLITTYÄ
50 %+ JO 2025

SOTA JA ENERGIAKRIISI
KIIHDYTTÄVÄT SIIRTYMÄÄ

UUSIA SITOITUKSIA
JOUDUTAAN TEKEMÄÄN
JOKA TAPAUKSESSA

VIIVYTELLÄÄNKÖ?

2021

2025

2030

2035

2040

2045

2050

Ei uutta
hiilivoimaa

Ei uutta
fossiilista
lämpöä

Uudet talot
nettonolla-
valmiita

Suurin osa
kodinkoneista
A-energia-
luokkaa

Rakennus-
kannasta väh.
50 %
nettonolla-
valmiita

Lämpöpumput
50 %
maailman
lämmöstä

Rakennus-
kannasta
yli 85 %
nettonolla-
valmiita

Uusista autoista
60 %
sähköautoja

Uusista rekoista
50 %
sähkörekoja

Lentopoltto-
aineista 50 %
vähäpääst.

Teollisuus-
tuotannosta
90 %
vähäpääst.

Suurin osa
vihreistä
tekniikoista
demonstroitu

Raskaasta
teollisuudesta
90 %
vanhenee

Lähes kaikki
maailman
sähköenergia
ja aurinkoenergia

Tuulta ja
aurinkoa
asennetaan
1020 GW

Nettonolla
sähkö
teollisuus-
maissa

Hiili- ja
öljyvoima
lopetetaan

HIDASTEELLAANKO?

2021

2025

2030

2035

2040

2045

2050

Ei uutta
hiilivoimaa

Ei uutta
fossiilista
lämpöä

Uudet talot
nettonolla-
valmiita

Suurin os
kodinkon
A-energi
luokkaa

Uusista autoista
60 %
sähköautoja

Uusista r
50 %
sähkörek

Raskaasta
teollisuudesta
90 %
vanhenee

Suurin osa
vihreistä
tekniikoista
demonstroitu

Kaikki
teollisuus
moottorit
energia-
luokkaa

Tuulta ja
aurinkoa
asennetaan
1020 GW

Nettonol
sähkö
teollisuus
maissa

**UUSIA SITOITUKSIA
JOUĐUTAAN TEKEMÄÄN
JOKA TAPAUKSESSA.**

**HIDASTELU TARKOITTAÄ,
ETTÄ SITOITUKSET
TEHDÄÄN VANHENTUVAAN
TEKNIikkaAN.**

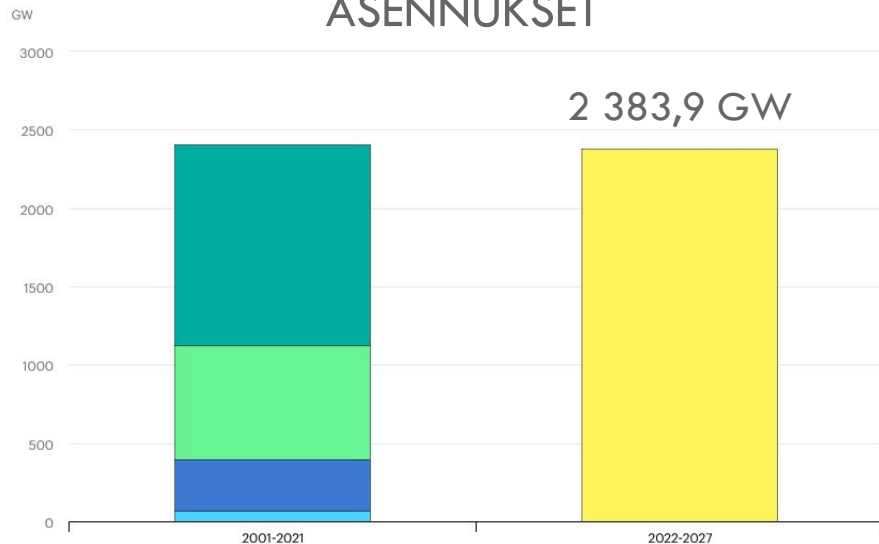

NOPEA SIIRTYMÄ
VOI OLLA
HALVEMPI

UUSIUTUVIEN ENNENNÄKEMÄTÖN KIIHDYTYKSI

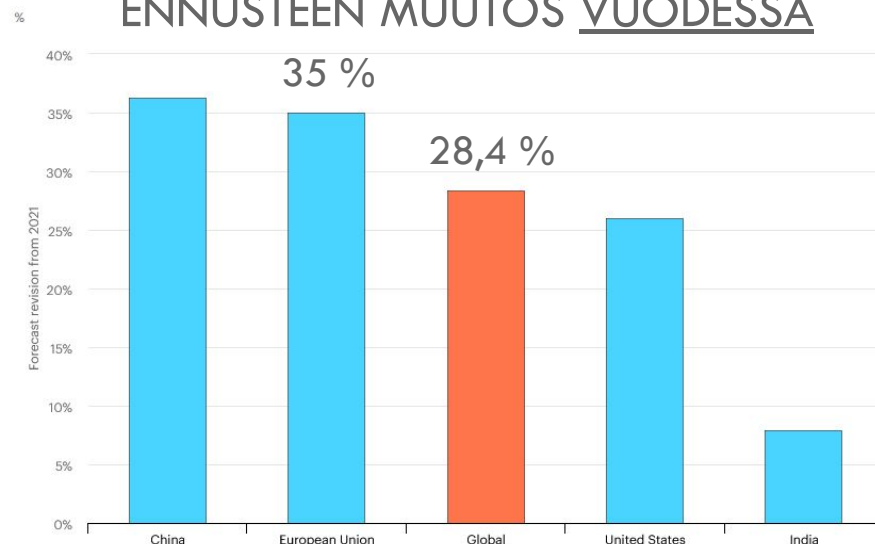
ASENNUKSET

IEA, Licence: CC BY 4.0

● 2001-2003 ● 2004-2009 ● 2010-2015 ● 2016-2021 ● 2022-27

ENNUSTEEN MUUTOS VUODESSA

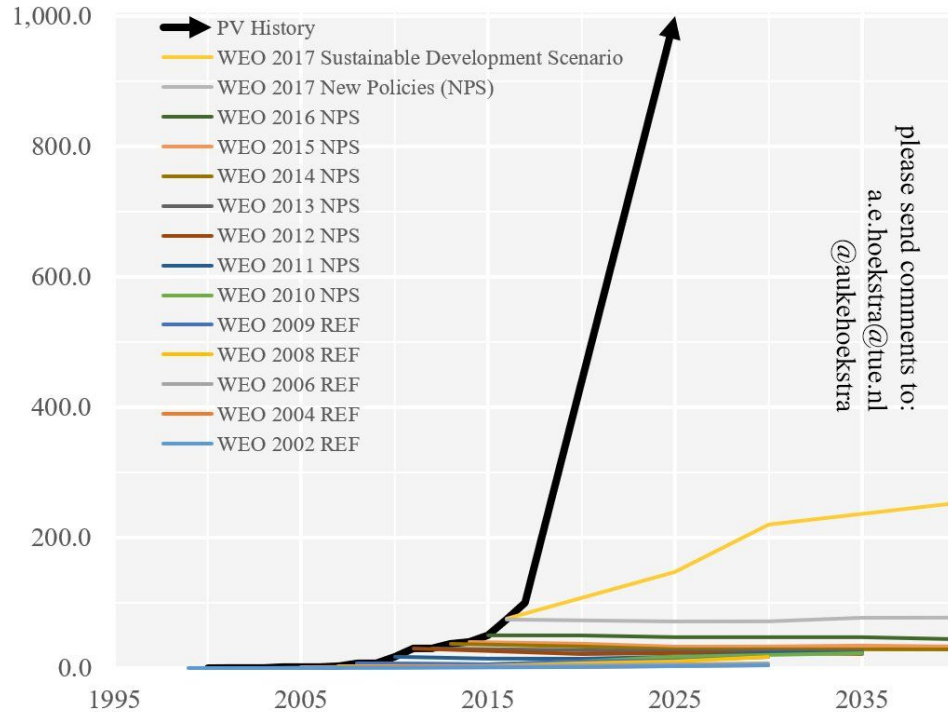
IEA, Licence: CC BY 4.0

Kapasiteetin lisäys (GW) ja muutos ennusteessa 2021–2022. Lähde IEA (2022)

OPTIMISTISETKIN ENNUSTEET VILLISTI VÄÄRÄSSÄ

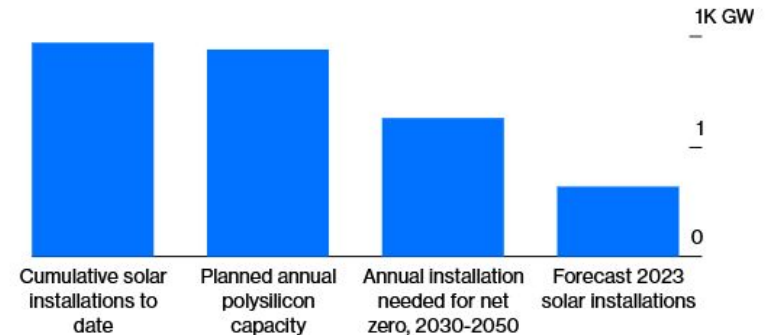
Annual PV additions: historic data vs IEA WEO predictions

In GW of added capacity per year - source International Energy Agency - World Energy Outlook

Dawn of a New Era

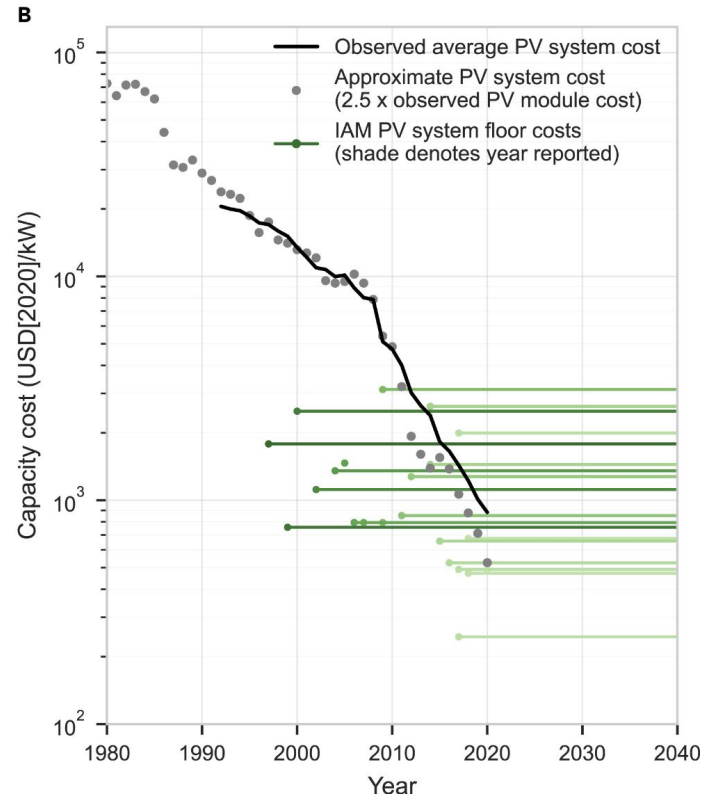
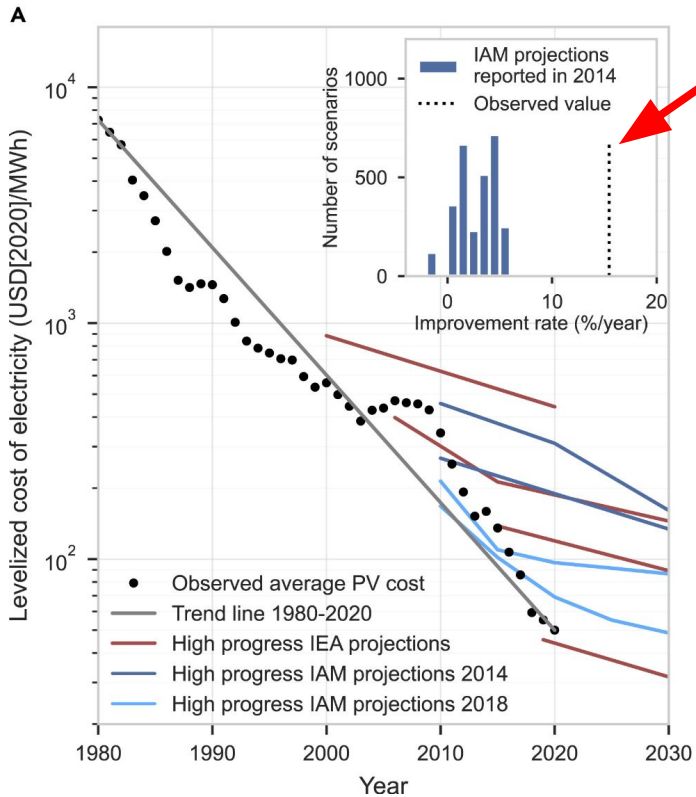
The solar supply chain is already shaping up for net zero

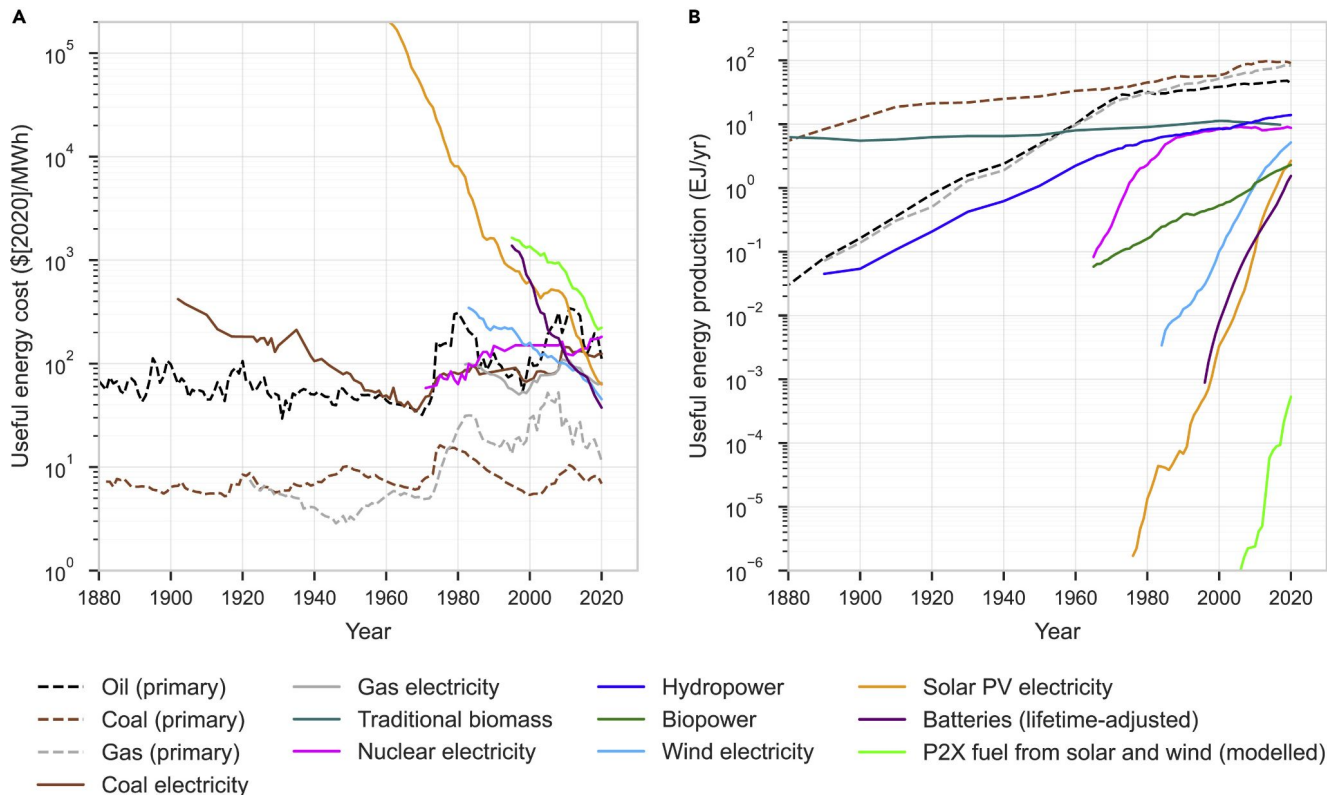
Source: BloombergNEF, International Energy Agency, JinkoSolar

Aurinkosähkön asennetun kapasiteetin kasvu ja projektiot; polysilikonin tuotantoennuste. Hoekstra (2022), Fickling (2022)

HINTALATTIA TOISENSA JÄLKEEN RIKKOUTUU

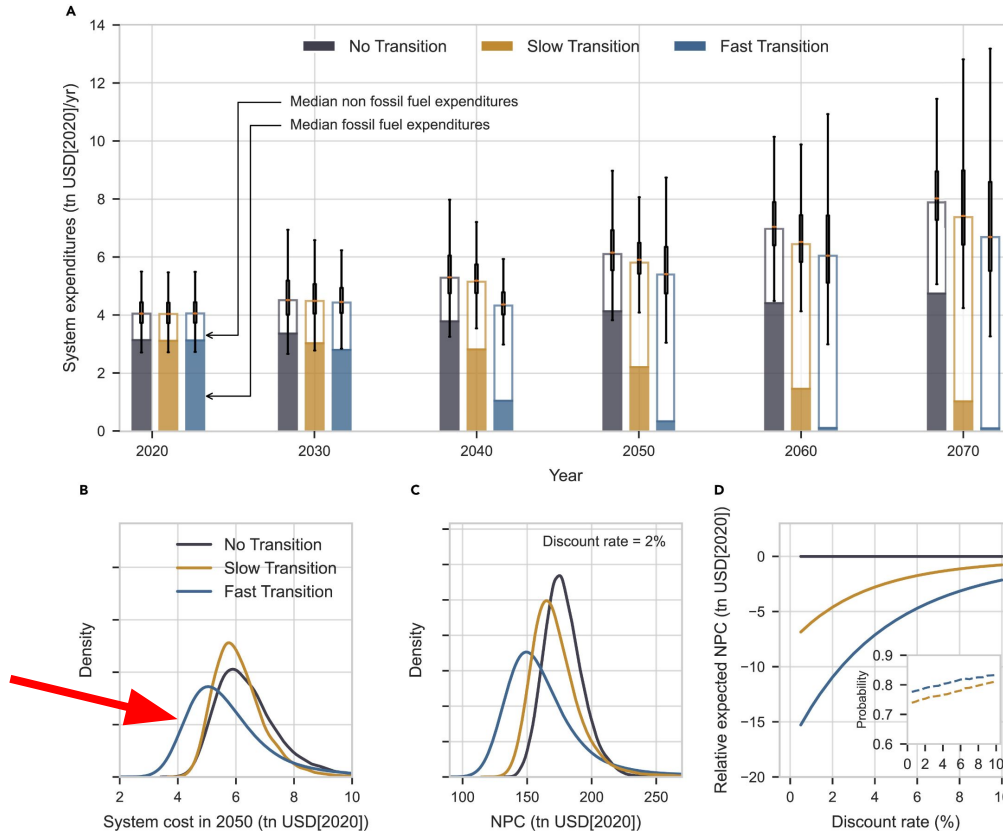

WRIGHTIN LAKI: TEKEMÄLLÄ OPITAAN

Käyttökelpoisen energian inflaatiokorjattu hinta ja käyttökelpoisen energian tuotanto. Lähde Way ym. (2022)

NOPEA SIIRTYMÄ = HALVEMPI SIIRTYMÄ

Kolmen eri globaalien siirtymäskenaarion (karkeasti) arvioidut hinnat. Lähde Way ym. (2022)

JARRUNA ON PELKO

REILUMPI SIIRTYMÄ
MUKAVAMPI
NOPEAMPI

**EDESSÄ ON
KUOPPIAKIN**

RESILIIENSSIN KURSSI NOUSEE

- “Yhteiskunnan muutosjoustavuus”
- Maailman rajat ylitettiin, fossiilitalouden aika on päättymässä
  - Epävarmuudet ja riskit kasvavat
  - **Kriisejä ja yllätyksiä tulee todennäköisesti lisää**
- Yhteiskuntaa ei saada “kuntoon” ennen seuraavaa kuoppaa
  - Jatkuva, nopea muutos- ja mukautumiskyky olennaisempaa
- Toimialojen ja yritysten suojelusta tulee mahdotonta
  - Kuka tahansa voi tippua turvaverkon varaan
  - Keskityttävä ihmisten suojeluun ja iskujen pehmentämiseen
  - Tuettava kotitalouksien sijoituksia mm. sähköistämiseen
- Ennen pitkää on turvattava jokaisen ihmisarvoinen elämä
  - Vaihtoehdot perustulo, palvelutakuu, yhdistelmä...

**HYVINVOINTIVALTIO
ON KUIN TEHTY
VOITTAJAKSI**

EK: vuodesta 2021 ...

...23.3. n. 14 mrd

...13.4. n. 36 mrd

(ei sis. maatuulivoimaa)

LÄHTEET

BCG ja CLC (2023), Suomen keihäänkärjet vihreään kasvuun,

<https://web-assets.bcg.com/7f/21/abe1990b410c9eb62c55c4c02771/bcg-finland-moonshots-for-green-growth-feb-2023-finnish.pdf>

Elinkeinoelämän keskusliitto, Vihreiden investointien dataikkuna, <https://ek.fi/tutkittua-tietoa/vihreat-investoinnit/>

Fasihi, M., & Breyer, C. (2020). Baseload electricity and hydrogen supply based on hybrid PV-wind power plants. *Journal of Cleaner Production*, 243, 118466. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2019.118466>

Fickling, D. (2022, September 6). The Supply Chain to Beat Climate Change Is Already Being Built. Bloomberg.Com.

<https://www.bloomberg.com/opinion/articles/2022-09-06/solar-industry-supply-chain-that-will-beat-climate-change-is-already-being-built>

Hoekstra, Auke. NEONresearch.nl

IEA. (2022). *Renewables 2022: Analysis and forecast to 2027*. International Energy Agency.

<https://www.iea.org/reports/renewables-2022/renewable-electricity>

Way, R., Ives, M. C., Mealy, P., & Farmer, J. D. (2022). Empirically grounded technology forecasts and the energy transition. *Joule*, 6(9), 2057-2082.

<https://doi.org/10.1016/j.joule.2022.08.009>

Janne M. Korhonen janne.korhonen@sorsafoundation.fi